

دستورالعمل آموزش به روش استاد- شاگردی نوین

ماده ۱- اهداف

این دستورالعمل با رویکرد ایجاد بسترهای لازم برای اشتغال مولد و پایدار مطابق با فناوری های روز و همچنین استمرار و تثبیت مشاغل موجود و مورد نیاز جامعه بویژه در مشاغل خانگی و سنتی با استفاده از ظرفیت بخش های غیردولتی در توسعه آموزش های مهارتی و در اجرای سیاست های کلی اشتغال ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری «مدظله العالی» و آیین نامه نظام آموزش مهارت و فناوری مصوب مورخ ۱۳۹۰/۸/۱ هیأت محترم وزیران و نیز ماده ۲۱ قانون برنامه پنجم توسعه برای استفاده از ظرفیت های آموزشی محیط کار واقعی و در راستای اجرایی نمودن سند راهبردی مهارت و فناوری سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور برای توسعه الگوهای آموزشی و با الهام از فرمایشات مقام معظم رهبری «مدظله العالی» که سال جاری را به عنوان سال «تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی» نامگذاری کرده اند با اهداف زیر اجرا می شود:

- ۱-۱- کسب تجربه و آشنایی با محیط کسب و کار واقعی و آماده سازی شاگرد برای ورود به عرصه اشتغال و کارآفرینی.
- ۱-۲- ارتقای توانمندی های حرفه ای معطوف به نیازهای بازار کار.
- ۱-۳- ایجاد انگیزه و ارتقای خودباوری شاگرد با مشاهده محیط کار واقعی.
- ۱-۴- هماهنگ نمودن آموزش های مهارتی و روزآمد کردن استانداردهای آموزشی با تحولات فنی بازار کار.
- ۱-۵- حرکت به سمت برقراری عدالت در آموزش های مهارتی در مناطقی که امکان ایجاد مراکز آموزشی مقدور نمی باشد.
- ۱-۶- حرکت به سمت کاهش تصدی گری های دولت و استفاده حداکثری از ظرفیت بخش های غیر دولتی در ارائه آموزش های مهارتی.
- ۱-۷- حفظ و تقویت مشاغل سنتی و صنایع دستی.

ماده ۲- تعاریف

در این دستورالعمل منظور از سازمان و اداره کل به ترتیب سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور و اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان مربوطه می باشد.

۱-۲- شاگرد

فردی است که برای کسب مهارت های لازم در یک شغل با رضایت و اختیار کامل خود و در مورد اشخاص زیر ۱۸ سال با اطلاع و رضایت کتبی ولی با نظارت سازمان و مطابق مقررات آموزشی آن در یک کارگاه (که به عنوان کارگاه آموزشی تحت نظارت سازمان می باشد) براساس این دستورالعمل مشغول آموزش می شود.

۲-۲- استادکار

فردی است که تجربه، توان فنی، شغلی و مهارتی وی مورد تایید صنف یا صنعت بوده و صلاحیت عمومی وی به تایید اداره کل رسیده و در یک کارگاه شاغل می باشد.

۲-۳- کارگاه

مکانی است که ضمن تولید محصول و یا ارائه خدمت تحت نظر یک صنف و یا صنعت، آموزش به روش این دستورالعمل صورت می گیرد.

۲-۴- آموزش به روش استاد- شاگردی نوین

یکی از روش های آموزش فنی و حرفه ای است که طی آن شایستگی های مربوط به یک شغل از استادکار به شاگرد طی یک دوره آموزش در محل اشتغال استادکار منتقل می گردد.

ماده ۳- شرایط شاگرد

- ۱-۳- شاگرد علاقه مندی و تمایل خود را کتباً اعلام نماید.
- ۲-۳- سن شاگرد حداقل ۱۵ سال باشد.
- ۳-۳- تابعیت ایرانی داشته باشد (در مورد اتباع بیگانه مطابق قوانین جاری مملکتی عمل خواهد شد).
- ۴-۳- توانایی لازم متناسب با آموزش مورد نظر را داشته باشد.

ماده ۴- شرایط استاد کار

- ۱-۴- حداقل دارای پنج سال و در صورت داشتن گواهینامه مهارت دارای سه سال سابقه کار (در همان شغل) باشد.
- ۲-۴- حسن شهرت وی مورد تائید صنف مربوطه باشد.
- ۳-۴- صلاحیت عمومی و توانمندی وی برای انتقال مطالب به شاگردان به تائید اداره کل برسد.

ماده ۵- شرایط آموزش به روش استاد- شاگردی نوین

- ۱-۵- آموزش بایستی در کارگاه تعیین شده و در ساعات فعالیت عادی کارگاه اجرا گردد.
- ۲-۵- آموزش بایستی مطابق تمام یا بخشی از استاندارد آموزشی سازمان صورت گیرد. برای مشاغل فاقد استاندارد، سازمان با مشارکت متخصصین صنف یا صنعت نسبت به تهیه و تدوین استاندارد اقدام می نماید.
- ۳-۵- زمان آموزش حداقل دو برابر زمان مندرج در استانداردهای آموزشی و تا سقف دو سال می باشد. بدیهی است مدت زمان اجرای دوره در این بازه زمانی به توافق طرفین (استادکار و شاگرد) بستگی دارد.
- ۴-۵- آموزش بایستی در حد امور متناسب با آن شغل باشد.
- ۵-۵- شاگرد جزء کارگران فعلی کارگاه مزبور نباشد (احراز آن براساس آخرین لیست واریز حق بیمه و یا آخرین گزارش تامین اجتماعی صورت می گیرد).
- ۶-۵- شاگرد در پایان دوره به مراکز معین به منظور اخذ آزمون های مربوطه معرفی می شود.
- ۷-۵- بدیهی است شاگردان در مدت زمان آموزش از شمول قانون کار و قانون تامین اجتماعی خارج بوده و موضوع در قرارداد آموزشی مربوطه تصریح می گردد.

۵-۸- جنسیت استادکار و شاگرد بایستی یکسان باشد.

۵-۹- استادکار حین اجرای آموزش اجازه کاهش تعداد کارگران مشمول بیمه تامین اجتماعی را نسبت به زمان قبل از اجرای طرح ندارد.

۵-۱۰- به جهت آموزشی بودن این دستورالعمل، هیچ مبلغی تحت هر عنوان از جمله مزد و حقوق توسط استادکار به شاگرد پرداخت نمی شود.

ماده ۶- شرایط کارگاه و تجهیزات آموزشی آن

۶-۱- کارگاه دارای پروانه کسب یا بهره برداری معتبر باشد.

۶-۲- کارگاه فضای مناسب برای آموزش شغل مربوطه مورد تایید اداره کل را داشته باشد.

۶-۳- دستورالعمل های ایمنی و حفاظت فنی و بهداشت کار در کارگاه رعایت شده باشد.

۶-۴- کارگاه محل آموزش مستقل از محل سکونت باشد (به جز مشاغل خانگی دارای مجوز فعالیت).

۶-۵- دستگاه ها و تجهیزات کارگاه متناسب با نوع شغل آموزشی باشد.

ماده ۷- وظایف استادکار

۷-۱- رعایت سرفصل های آموزشی بر اساس استاندارد شغل.

۷-۲- ثبت حضور و غیاب شاگرد در دفتر مخصوص برای بررسی توسط نماینده صنف یا اداره کل .

۷-۳- معرفی شاگرد برای آزمون پایان دوره به مرکز معین اداره کل بلافاصله بعد از پایان دوره.

۷-۴- تکمیل و تحویل اسناد، مدارک و فرم های ارایه شده از تشکل صنفی یا صنعتی درخصوص شاگردان.

۷-۵- همکاری با عوامل معرفی شده از طرف اداره کل و تشکل های صنفی یا صنعتی مربوطه درخصوص اجرای آموزش.

۷-۶- رعایت تمام مفاد قرارداد آموزشی منعقدشده بین استادکار و شاگرد (یا ولی وی).

۷-۷- همکاری در اخذ آزمون های کتبی و عملی پایان دوره آموزشی.

۷-۸- اعلام ترک دوره شاگرد به تشکل های صنفی، صنعتی و اداره کل مربوطه.

۷-۹- توانمند سازی شاگرد در مهارت های کسب و کار به همراه مهارت های شغلی (از جمله بازار یابی، فروش، امور بانکی و اخلاق حرفه ای) در حد متعارف شغل مربوطه و رعایت کرامت انسانی.

۷-۱۰- خودداری از محول نمودن آموزش به دیگران.

ماده ۸- وظایف شاگرد

۸-۱- شاگرد تا آخر مدت قرارداد آموزشی موظف به اجرای قرارداد آموزشی خواهد بود.

۸-۲- شاگرد باید طبق برنامه آموزشی تعیین شده توسط استادکار در محل آموزش حاضر شود.

۸-۳- شاگرد در صورت غیبت (به علت بیماری و ...) موظف است مراتب را در اسرع وقت به همراه اسناد و مدارک مربوطه به استادکار اطلاع دهد.

۸-۴- شاگرد باید کلیه مقررات انضباطی، ایمنی و آموزشی کارگاه را رعایت کند.

۸-۵- شاگرد باید در آزمون های پایان دوره شرکت کند.

ماده ۹ - وظایف مشترک استادکار و شاگرد

- ۱-۹- عدم اجبار به امور غیر آموزشی از جمله ضمانت، شهادت، شراکت، معامله و...
 - ۲-۹- امانت داری، تلاش حداکثری برای حفظ جان، مال، تجهیزات و مواد مصرفی طرفین.
 - ۳-۹- رعایت شئونات اخلاقی و اجتماعی.
 - ۴-۹- ارائه اطلاعات لازم به ولی شاگرد، مرکز آموزشی، تشکل صنفی و صنعتی مربوطه برای اجرای بهینه دوره و حفظ مطلوبیت محل اجرای دستورالعمل.
 - ۵-۹- طرفین در صورت توافق برای توقف اجرای دوره آموزشی لازم است مراتب را کتبا حداکثر ۱۵ روز بعد از توقف اجرای دوره آموزشی به اداره کل، تشکل صنفی یا صنعتی مربوطه اعلام نمایند.
- تبصره:** مرجع رسیدگی به اختلافات آموزشی استادکار و شاگرد، تشکل صنفی یا صنعتی مربوطه می باشد. در صورت عدم حصول نتیجه، شاگرد به مراکز آموزشی اداره کل معرفی می گردد.

ماده ۱۰ - وظایف سازمان و اداره کل

- ۱-۱۰- بررسی و تصمیم گیری در خصوص صدور مجوز برای آموزش به روش استاد-شاگردی نوین.
- ۲-۱۰- اخذ آزمون کتبی و عملی پایان دوره و صدور گواهینامه مطابق استاندارد آموزشی یا تاییدیه برای قبول شدگان.
- ۳-۱۰- تدوین استاندارد برای دوره های آموزشی فاقد استاندارد.
- ۴-۱۰- نظارت بر اجرای دوره های آموزشی.
- ۵-۱۰- صدور کارت شناسایی برای شاگرد و استادکار.
- ۶-۱۰- برگزاری دوره آموزشی روش و فنون تدریس و ارتقاء مهارت برای استادکاران قبل از شروع دوره آموزشی (در صورت لزوم).
- ۷-۱۰- استفاده از استادکاران به عنوان آزمونگر و طراح سؤالات آزمون های کتبی و عملی شغل مربوطه (در صورت لزوم).
- ۸-۱۰- تحت پوشش بیمه حوادث مدنی قراردادن کلیه شاگردان در طی اجرای دوره آموزشی (نظیر کارآموزان مراکز آموزش فنی و حرفه ای).
- ۹-۱۰- برگزاری دوره توجیهی برای شاگردان قبل از شروع آموزش و تبیین اهمیت اجرای دستورالعمل (در صورت ضرورت).
- ۱۰-۱۰- طراحی و بکارگیری سامانه رایانه ای مناسب برای شناسایی، ثبت نام، بررسی، معرفی و سایر مراحل اجرایی طرح به منظور تسهیل امور متقاضیان و دستگاه های دست اندرکار دستورالعمل.
- ۱۱-۱۰- محدوده مشاغل مشمول این طرح با توجه به شرایط بومی هر استان توسط کمیته راهبری دستورالعمل تعیین و ابلاغ می گردد.

ماده ۱۱ - کمیته راهبری دستورالعمل

- به منظور سیاست گذاری، هدایت و نظارت بر اجرای این روش آموزشی، کمیته ای به نام کمیته راهبری آموزش به روش استاد-شاگردی نوین در سازمان با ترکیب زیر تشکیل می شود:

- ریاست سازمان (رئیس کمیته).
- معاون آموزش (دبیر کمیته).
- یک نفر نماینده وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.
- یک نفر نماینده صندوق تامین اجتماعی .
- یک نفر نماینده شورای عالی اصناف.
- چهار نفر از مدیران کل استانی به انتخاب رئیس سازمان.
- دو نفر از مدیران کل حوزه معاونت آموزشی سازمان به انتخاب معاون آموزش.

ماده ۱۲- تعیین رشته های آموزشی، نحوه صدور مجوز، نظارت بر دوره های آموزشی و اجرای دستورالعمل و نیز طراحی فرم های لازم توسط شورای راهبردی مستقر در سازمان انجام می شود.

ماده ۱۳- کمیته آموزش به روش استاد - شاگردی نوین

به منظور صدور مجوز و نظارت بر اجرای دوره های آموزشی به روش استاد- شاگردی نوین کمیته ای با ترکیب زیر در تمام استان ها تشکیل می شود :

- مدیر کل استان (رئیس کمیته).
- معاون آموزش، پژوهش و برنامه ریزی (دبیر کمیته).
- مسئول حراست اداره کل.
- نماینده اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان.
- نماینده اداره کل تأمین اجتماعی استان.
- نماینده شورای اصناف استان.
- سه نفر از روسای مراکز آموزشی به انتخاب مدیر کل استان.
- رئیس اداره آموزش، پژوهش و برنامه ریزی اداره کل.

ماده ۱۴- این دستورالعمل در ۱۴ ماده و یک تبصره در تاریخ به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد.